

ABONAMENTUL:

Pe un an . 98.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și străinătate:
Pe un an . 40.— franc,
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 722

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nr. 1/a

INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loș
deschis costă șirul 20 fl.
Manuscrisurile nu se la-
napolisă.

30.000

Arad, 1 Martie.

Din cea mai mândră pleiadă a satelor noastre, fruntea satelor ardenele: din Săliște, pornit'a dăruirea care ne învrednicește să nădăjduim viitorul de aur. În vremea scurtă, de când ca un uragan puternic s'a vestit la toată suflarea românească din văi și munți, de aproape de departe glasul măreț; totul pentru căminul orfanilor români rămași pe drumuri, Săliștea a dat cea mai strălucită dovadă a conștiinței și a priceperii intereselor neamului nostru.

Cele treizeci de mii coroane adunate de Sălișteni sunt cea mai glăsuitoare chezășie că sufletul lor este pătruns de marele și nădăjduitorul adevăr că: binele obșteșc este binele tuturor. Contribuția adusă pe altarul binelui obșteșc, obolul închinat întreg neamului nostru este prinosul ce ni-l aducem nouă înșine. Numai acele popoare au dreptul să se ridice și pot fi în viitor demne de atribuția popoarelor istorice, cari pătrunse fiind de adevărul acestui adevăr îi vor și urma din toate puterile și cu toată inima. În cunoașterea acestui adevăr și în cărarea apucată de îndemmurile lui, zace vrednicia, fala, puterea de vitalitate și conștiința trează atotputernic conducătoare în destinul înaintării unui popor.

Falnică noastră lozincă moștenită prin noi înșine, în felul cum vom ști da mărturia faptelor reale drept probe a adevărului și mărețului înțeles al acestor cuvinte istorice, prin aceste fapte ne vom arăta vrednicia și dem-

nitatea noastră de Români adevărați. Astăzi ne trebuiesc mai mult de cât ori și când mărturisirea cunoașterii și pătrunderii acestor cuvinte de înțeles adânc, ne trebuiesc fapte reale, pline de demnitate ca și cele treizeci de mii ale Săliștenilor. Gestul lor este cea mai conștientă expresiune și dovada cea mai elocventă a posibilității întăririi neamului nostru în rânduri solide, puternice.

Cunoașterea acestor principii al căror drum l'a urmat mândrul sat al Ardealului, va trebui să prindă rădăcini și în mărturisirea lui ne vom sprijini speranțe, nădejdi și făclii luminătoare. Calea cea adevărată și îmbrățișarea ei cu toată energia în care să ni se pară chiar că este ceva peste puterile noastre, iată ceea ce așteptăm astăzi dela noi și prin noi înșine. Imbrățișarea idealului nostru pentru care străduim, pentru care Săliștenii au făcut darul lor regesc, realizarea acestui ideal o așteptăm de cute și suflarea noastră românească. Ești mai fericit și arătat ogașul adânc săprții, și când de irorile, și în ad strigai în: "cugeta-i că conștientă și tului drum", a ce la liman.

Exemplul Săliștenilor, care rate acum este pentru viitorul pe care pregătim urmașilor noștri și întreg poporul românesc.

Conduși de idealuri sfinte, luând de călăuză adăpostirea celor mai nenorocite odrasle românești: orfanii, am pornit cu evlavie și neasemuitoare însuflețire propaganda care pătrunse în inimile vrednicilor Sălișteni.

Dacă toți Români, cu mic cu mare, tânăr și bătrân, sat și oraș, copii de școală cu dascălul din străină la fel cu vlădica, ctitorul și crâșnicul, femeia bogată alături de cea care muncește, cerșitorul și milionarul dacă

într'un cuvânt toți ne-am da banul pentru ridicarea acestu azil din Sibiu al orfanilor noștri, să dea fiecare atât cât îl îngăduie inima pentru un scop atât de măreț, în câteva zile s'ar infiripa milionul și chiar și mai bine.

Și noi avem o pleiadă întreagă de sate cu conștiința luminată ca Săliștea și cu puțința, dintre care chiar Vinerea de sus spre pildă ar putea aduce suta de mii. Dar unde-i Orășita, Sebeșul, Bistrița, Nădlacul, Pecica, Șiria, Socodorul, Otlaca, Seitinul, Semlacul și alte sate fruntașe de felul acestora, cari și la alte ocazii naționale, culturale în interesul manifestațiilor noastre naționale au dat cele mai demne probe de vrednicii. Cu drept cuvânt așteptăm dela cununa satelor românești să adauge astăzi o pagină istorică pe terenul binelui nostru obșteșc, urmându-și șirul îndrumărilor firești de până aci, răsărite din valori moștenite din neam în neam.

Avem tot dreptul nădejdei că ne-o cuvântăm și garanția că nu ne vom înșela în așteptările noastre. Vor picura pe rând dăruirile milionarilor, țăranilor și bogătanilor noștri, așteptând dela ei îndeosebi, răzîmându-ne pe conștiința lor realizarea planului maritim. Mulți, puțini dintre noi, cari dispun de bunuri lumeste emuleze în îndrumarea pentru bine, fie nobili odată întru eternizarea idealului sfânt.

Cele treizeci de mii seliștenești ne sunt cartea deschisă a învățaturii și a nădejdi. Avem încrederea biruinței bizuită pe trezirea și răscolirea din temelie a conștiinței îndatoririlor aduse pe altarul mântuirii noastre. Un sat falnic ne-a deschis și arătat drumul larg care ni se impune și care va duce la isbânda și-

Averea episcopului ortodox Dionisie Novacovici dăruită pentru orfelinatul Terezian din Sibiu.

— 25 Martie 1770. —

De Dr. Ioan Lupăș.

Azi, când se discută cu atâta aprindere chestia unui orfelinat mare pentru orfanii neamului nostru și când susceptibilități confesionale, mai mult sau mai puțin regretabile, s'au și ivit spre a zădărnici chiar dela început realizarea unui lucru creștinesc atât de însemnat, va fi de interes pentru cetitorii acestui ziar să cunoască, cum a sporit la 1770 averea unui episcop ortodox din Ardeal fondurile orfelinatului catolic „Theresianum” din Sibiu.

Episcopul Dionisie Novacovici, după ce a păstrat timp de 6 ani mulțimea Românilor ardeleni, cari nu voiau cu nici un chip să audă de unirea cu biserica apuseană, a murit repentin la sfârșitul anului 1767. În anul următor Maria Teresia se ocupa cu gândul de a destina averea rămasă de el pentru sporirea fondului, din care se susținea seminarul clerului unit din Blaj!)

) Arhiva cancelariei aulice transilvane nr. 109 și 224 din 1768.

Dar la stăruința abatelui Delpini, care puse toate pietrele în mișcare pentru înființarea unui orfelinat catolic, purtând numele împărătesei, în Sibiu. — ea și-a schimbat planul din 1768 și s'a decis a dăruii nu numai averea episcopului Dionisie Novacovici pe seama acestui orfelinat, ci și sumele oferite împărătesei de preotimea noastră ca dar gratuit pe timpul războiului de 7 ani (1756—1763), întrucât n'au fost încă administrate pentru scopuri de războiu în zilele lui Novacovici.

Intr'o lungă epistolă a sa către contele Brenner, ocupându-se Maria Teresia în mod amănunțit cu resursele necesare la înființarea orfelinatului, exprimă părerea, că va destina acestui așezământ și taxele de dispensații pentru căsătoriile necatolicilor, precum și venitele unei loterii, banii ce vor rezulta din rămasul episcopului Novacovici și darul gratuit al preoților români. („...Von den Ehedispensations-Taxen der Aatholicorum, die Ich ebenfalls zu diesen instituto gewidmet, wird nicht minder in dem Stiftungsbrief die ausdrückliche Erwähnung zu machen, und überhaupt auch die Anordnung zu treffen seyn, damit das Thesaurariat mit Ende eines jeden Jahres ein Verzeichniß, was an den für die Stiftung Definiten Geldern allenthalben eingeflossen, und wohin solche ad fructificandum angeleget worden, an das waisenhaus abgebe, auf das selbes in Annehmung

der Kinder hiernach sich zu richten wisse... Wegen der Lotterie Ertragniss, die Ich dem Waisenhaus angewiesen, nicht minder wegen deren aus de Verlassenschaft des letzt verstorbenen nicht unirten Bischofs einzubringenden Gelder, dann wegen des Betrags, welchen diese massa an dem von dem Bischof erhobenen und nicht entrichteten dono gratuito noch zu ersetzen hat, wird in gleichen Art die besondere Erwähnung dem Stiftbrief beyzurücken, und untereinstens vorzusehen seyn, damit diese einbringende Gelder jedesmal ad fructificandum sogleich angeleget werden"... Maria Theresia m. p.)

Firește că la redactarea în limba latină a literelor fundamentale s'a ținut seamă de dorința exprimată din partea înaltei patroane a orfelinatului. Ca un fel de recunoaștere a faptului, că pentru susținerea acestui institut umanitar erau destinați și bani muncii de bietii Români întru sudoarea fetei lor, s'a admis în punctul 7 dispoziția, ca să fie primiți în acest institut nu numai orfanii de ai „națiunilor recepte”, ci și copiii din părinți români, cari se învoiesc a-și da copiii în acest orfelinat, ca să fie crescuți în legea catolică!! În institut aveau să fie primiți numai copii trecuți de 7 ani, iar cei sub 7 ani trebuiau așezați în afară de institut, pe la

) Arhiva cancelariei aulice transilvane nr. 1043 din 1770.

gură. Vom ocoli toate prăpastiile și vom doborî obstacolele ce ni s'ar pune în cale și învinge-vom cu rânduri ca ale Seliștenilor. Cu deviza idealului pornit înaintăm pe drumul început cu însuflețirea ce ne clocotește din fiecare picătură de sânge ce ne curge în vine.

Arad, 1 Martie 1916.

Note politice.

Când intră bătrânii sub arme...

Numărul soldaților români ai monarhiei se înmulțește cu câteva zeci de mii de oameni în vârstă din generația dela 42 la 50 ani aflați apți pentru serviciul militar. Cu plecarea sub armă a acestor bătrâni neamul românesc din patrie înmulțește în mod simfitor oastea Majestății Sale monarhului cu floarea jertfelor ce le poate da.

Și fiindcă rândurile noastre se răresc, simțim datoria ca să urmărim cu mai mare vigilență decât până aci desfășurarea politicii guvernărilor noastre față de naționalități, în deosebi față de noi. Suntem de credința că golanțele ce se fac în societatea românească prin intrările aceste sub arme, cari sunt adevărate evenimente interne, nu vor fi acoperite, de cei cari cărmuiesc astăzi destinele monarhiei, cu tendințe de slăbire a situației noastre politice, dimpotrivă că în măsura jertfei se va face răsplata.

Cu fiecare rând de Români ce pleacă sub flamarile Majestății Sale credem că guvernărilor noștri vdr avea motive de inaugurare a unei politici adevărate față de naționalități, lucrând pentru reintegrarea poporului nostru în fireștile sale drepturi politice prin cari se va putea consolida el însuși, s'ar întări, consolidându-se și întărindu-se astfel țara însăși...

Cucerirea orașului Durazzo.

Cu prilejul cuceririi orașului de pe litoralul adriatic Neue Freie Presse scrie în numărul din urmă:

„Această faptă extraordinară a putut fi salvată numai prin istețimea deosebită de conducere, prin pregătirile intense și prin cunctarea apăsătoare a forțelor de care dispune monarhia în totalitatea armatei sale. Cucerirea Durazzo-ului de armata austro-ungară este una dintre rezultatele politice cele mai însemnate ale războiului... Unul dintre motivele ce au îndemnat pe Italia să declare războiul monarhiei a fost dorința ca monarhia să fie îndepărtată întru cât se poate de la litoral. Prin egemonia Mării Adriatice voia Italia să se erijeze în rol de putere conducătoare a Balcanilor din vest... Și cucerirea Durazzo-ului aceasta însem-

nează: monarhia are acum libertatea să deslege problema adriatică după bunul plac... În halangii cuceririlor cari au reușit să obțină acest mare rezultat politic pentru monarhie, sunt și Români, excelenți soldați... Să nu uităm.

„Bravi Români” din regimentul aradean.

Așadar în alțișorvul organ Budapești Hirap a putut vedea lumina zilei un articol intitulat astfel Bravi Români, cari sunt soldații regimentului aradean cari luptă pe frontul italian. Corespondentul de război al acestui organ, Payr Hugo, spune că „la corpul de armată s'a vorbit mult despre Români”, pe cari „ii poți plasa oriunde, și orice datorie și-o împlinesc deopotrivă de bine”. Colonelul ar fi făcut următoarea psihologie:

„Altul este soldatul român și altul soldatul ungar, așadar într'alt chip trebuie să te porți cu el. Pânăce în Ungur este mai mult virtus, în român este mai multă resemnare. Aceluia trebuie să-i vorbești bine, să-i vâri încredere, cestuilalt însă să-i poruncești, altfel nu știe ce să facă. Dacă însă își cunoaște îndatorirea, atunci în împlinirea ei într'adevăr se distinge. Brav, bun popor este acesta, și dacă ai grije de el, poate concuira cu cei mai buni soldați... Eu, zice corespondentul, adaug: frumoasă rasă, bun material de oameni”.

Psichologia făcută de domnul colonel este puțin cam cunoscută, aproape învechită, și reînnoim convingerea noastră întemeiată de cunoștințe mai exacte, că acea psihologie este defectuoasă.

„Bunurile prețioase ale unității naționale”.

Organul semi-oficial al guvernului ungar, Pester Lloyd, cu prilejul închiderii sesiunii parlamentare de vară, de care am făcut amintire în numărul de azi dimineață, scrie:

„Parlamentul ungar în zilele mari s'a dovedit capabil să rezolve marile sale probleme. Incercările spontadice ale unor temperamente neînfrânate, sub scutul favorabil al păcii interne parlamentare, să arunce sămânța drăcească a urei de clasă și confesională, au rămas fără influință, în urma hotărârii politice a totalității, bunurile prețioase ale unității naționale cari singure pot să asigure învingerea definitivă n'au suferit nimic...”

Acele mari probleme ating viața tuturor naționalităților din țară, căci toate își dau contribuțiile pentru a putea fi rezolvite, nu numai elementul maghiar. Prin urmare se poate vorbi de jertfă, căci toate popoarele monarhiei duc greul sarcinilor impuse de război.

„Eroism și tenacitate neînfrântă”.

Ziarul budapestan Világ publică o corespondență de război a dlui Jászi Oszkár, în care face elogii conpului al XII-lea, deci armatei Ardealului. Fiindcă acest corp este majorizat absolut de elementul românesc, „acel eroism și acea tenacitate neînfrântă” de care vorbește d. Jászi sunt virtuți românești. Într'altă parte a ziarului traducem un fragmen ce ne privește.

E regretabil numai că d. Jászi este foarte precaut să nu amintească în amănunțita sa corespondență cu nici un cuvânt despre Români Ardăuleni.

Decoratul Gheorghe Rugii.

Ni se dă această informațiune binevenită:

Onorată Redacțiune,

Micul sergent-major, George Rosi, decorat cu medalia de aur pentru eroismul dovedit prin tăierea sârmelor spinoase pe un teren de trei kilometri, în plină noapte, nu e vr'un Italian, ci e Român din Mândruloc. Numele lui nu e Rosi, ci George Rugii, iar părinții lui au fost Eftimiu Rugii și Ecaterina Agrișan, oameni săraci angajați de morari la proprietarii de moară pe apele Murășului. Murind părinții fără nici o avere, antistia comunală l'a așezat pe acesta și pe fratele său mai mărișor în aziul din Arad, iar de aici au fost transferați în sate la oameni, cari au îngrijit mai departe de creșterea lor. Cel mai mic, George, a ajuns la Chișineu, unde a frecventat școala elementară de stat și s'a distins deja aici, cum scrie „Aradi Közlöny” în numărul 51, prin aptitudini militare în jocurile cu conșcolarii lui.

Terminând clasa a cincia elementară, a dispărut și a venit veste dela el după câmpul de luptă din Galiția, unde angajat în serviciu militar s'a distins și pentru bravurile sale a fost înaintat caporal, iar mai pe urmă prin

familii catolice în schimbul unei taxe potrivite”).

N'am fost în situația de a putea cerceta, câți copii de Român s'au împărtășit în cursul timpului de creștere catolică în Teresianul din Sibiu.

Din acte este evident, că exclusivismul săsesc s'a manifestat și atunci, ca în atâtea alte rânduri, dispunând adecă Maria Terezia, ca copiii crescuți în acest orfelinat să fie primiți la meserii, conducătorii Sașilor au protestat sub cuvânt, că această dispoziție ar fi periculoasă pentru „puritatea națiunii” și ar putea aduce cu sine zdruncinarea burgheziei lor, care

*) „...decernimus et statuimus, ut proles tum e receptis nationibus, tum e Valachis Parentibus oriundae, atque in genere omnes tam in matrimonio quam extra illud natae pauperes et parentibus destituta, immo etiam illae, quae in Religione Catholica natae quidem non sunt, ast vel a Parentibus et cognatis plane deserunt, vel ab his ipsis ad Orphanotopium hoc in Religione catholica instituendae dari volunt, Institutum hujus participes fieri ita tamen, ut in Domum ipsam solummodo proles, quae septimum aetatis annum inchoarunt, recipiantur, infantes vero expositi et alii, qui ad 7-um annum nondum pervenerunt, extra Domum apud catholicos (!) nutrantur educenturque erga congruam, de qua conveniri poterit, solutionem” (aceiaș dosar de acte sub nr. 1043 — 1770).

în chipul acesta ar trebui să facă loc Ungurilor și Românilor în orașele săsești...)

Curtea din Viena nu tine însă seamă de protestul Sașilor, ci rămâne pe lângă hotărârea că copiii cari vor ieși din „Theresianum” și vor fi aplicați să învețe vre-o meserie, să fie primiți la oricare măiestru, fără deosebire de națiune, iar după ce au isprăvit anii de ucenicie, să li se dea ajutor, ca să poată călători în străinătate).

Incheiu această scurtă comunicare cu o modestă propunere, pe care îmi iau voie a o adresa și pe această cale inițiatorilor orfelinatului din Sibiu.

Ca să fie deplin evident, că numai un gând curat creștinesc ne îndeamnă la jertfe mari pentru înființarea orfelinatului, tinând seamă de cuvântul Scripturei, care ne poruncește, să

*) Contele Brenner către Maria Terezia: „Es ist eine Vorstellung verfertigt worden, als wäre diese der Purität der Nation zuwider, ja ein Umsturz der Bürgerschaft, als welche auf diese Weis den Hungarn und Walachen den Platz in den Städten raumen müsste” (ibidem).

*) „...dass die aus dem Waisenhaus austretende Knaben zu Erlernung eines Handwerks von einem jedwelchen Meister ohne Unterschied der Nation angenommen werden müssen, und dass ferners denenjenigen, welche schon ausgelernt haben, der Vorschub zur Wandlung zu leisten” (ibidem).

facem bine tuturor, dar mai vărtos celor de o credință cu noi), să se întregească statutele orfelinatului român din Sibiu cu următoarea dispoziție:

„Pe lângă orfanii aparținători bisericei ortodoxe române în orfelinatul din Sibiu vor fi primiți și orfani de altă confesiune în proporția sumelor, cu cari credincioșii respectivelor confesii vor contribui la înființarea și susținerea acestui așezământ umanitar, conform punctului 6 din statute. Consistorul arhidiecezan își dă învoirea, ca fiecare orfan așezat în acest institut să fie împărtășit de catehizație din partea preoților de confesiunea respectivă”.

Nu intră în obiceiurile și deprinderile bisericei ortodoxe române să insceneze vânatoare de suflete, când e vorba de a face milostenie creștinească nu numai față de cei ce sunt de o lege cu noi, ci față de cei ce mărturisesc altă credință.

*) Galateni VI, 10.

tăierea sârmelor a facilitat învingerea armatei noastre. Pentru eroismul lui a fost avansat sergent-major și distins cu medalia de aur.

Virtuțile militare sunt atribuțiile neamului nostru, cari le scoate la suprafață George Rugii și alții, mulți ca el, eroi fără nume. Când ne gândim la cele mii de dispenzați, cari ar da o armată întreagă și cu sorți de mai multă isbândă, ne pune în mirare un băiat de patrusprezece ani al neamului nostru prin îndrăzneala lui fenomenală. Par'că învie talentele din războaiele lui Napoleon.

Mândruloc, Februarie.

Iancu Stefanuțiu, preot.

Gorespondențe din războiu.

Invățători și preoți.

Posta de campanie 37, 25 Febr.

Invățătorimea, care cu puțină excepție și-a cunoscut așa bine rolul, — o află astăzi pe frontul dela Basarabia până la Riga și tot așa pe frontul sudic. La regimentele noastre e recunoscut că 35—40% a plutonierilor sunt învățători. Nu odată adresându-se infanteristului român plutonierului său, îl agrăește: „domnule învățător”. Intreabă apoi ce știe din țară, cât quant de bucate lasă țara pentru cei de acasă, cine învață copiii?... Li spui,... Iși pironeste privirea, oftează și merge mai departe să-și vadă de datorie.

Invățătorimea — cunosătoare de datorie — a fost totdeauna în mijlocul săteanului nostru și cu el alătura sângerează astăzi.

Satele noastre — acuma posomorite, tăcute, în adevărat doliu — sunt tot acolo unde au fost odinioară și acolo cu desăvârșită abnegațiune trebuie lucrat pentru moral ca bază a viitorului nostru.

Preoțimea noastră — cu puțină excepție — are influință în primăria comunală. Sprijinită de aceasta, — convinsă de greutățile actuale și oportunitatea vremii — numai acestei preoțimi îi cade ca datorie greaua misiune de susținere a moralului în țărâtimea noastră.

Invățător-cadet în prima linie.

Cântecul obștarilor.

Acum ne chiamă și pe noi,
Bătrânii obștari.
Vultani cărunți, vultani greoi,
Dar în credință tari.

Noi mersul aspru l'am uitat,
Comanda n'o mai știm,
Dar vrem așa cum am jurat
Să n'vingem, să murim.

In vine curge și acum
Un sânge de vitej.
Ori cât de greu ne-ar fi la drum
Noi li-vom pururi treji.

Căci noi suntem nădejdea Lui,
A Craiului bătrân,
Și pavăza Ardealului
Și-a neamului român.

Tu, Oltule, val furtunos,
Tu, Marăș, blând și lin,
Păziți Ardealul cel frumos
De ori și ce străin.

Cel de pe front și cel de-acasă.

Câmpul de luptă, 26 Febr.

Seara după ce se întunecă și avem liniște din partea dușmanului, ne adunăm mai mulți camarazi într'un bordeiu subteran, ne așezăm în jurul unui cuptor și poveștile încep. Iși spune fiecare necazurile atât ce le-a trăit pe câmpul de luptă, cât și pe cele de acasă. După ce se isprăvesc poveștile aceste, se încep alte și a-nume, se întreabă unul pe cellalt: oare când se va mai face sfânta pace? La întrebarea aceasta fiecare își dă părerile, vai, una mai ușoară decât alta, că nimic nu se poate ști.

Trec gândurile noastre la ai noștri. Câte svonuri vinde acasă că a fi vieța destrăbălată. Unii au scris nevestelor despre aceste svonuri și iată un răspuns aci:

Dragă și iubite soțule,

Eu a ta nevastă Maria și copiii noștri, cu numele Gheorghe, Ionaș și Eva suntem sănătoși și să dea Dzeu ca aceasta carte să te găsească și pe tine sănătos. Și mai departe mă nchin de sănătate eu și pruncul noștri. Și mai departe dragă și scumpule bărbat de dorul tău mă usuc. Dar dragă și iubite soțule să nu te gândești la alte „prostii” că te bate Dzeu, că asta-l așa cum îți spun eu. Va bate Dzeu pe o astfel de ticăloasă! Și de acest fel știu că sunt unele. Avem speranță că s'or îndrepta cu toții, ca și bunul Dzeu să-și întoarcă mila către noi și să facă sfânta pace.

C. R.

Prietenii...

Wolhinia, la 26 Februarie 1916.

Dorite Octaviane! Tu ești departe! Departe în strălucirea orașului Vârșei îți află acum mângâierea! Tu frate ți-ai împlinit datoria. Tu acum ceri vindecarea oaselor zdrobite în decursul atâtor zile și nopți petrecute în mijlocul buturilor de tununi. Ești mai fericit, când ai scăpat din ghiarele morții, și când de nou îți rezezi părinții, frații, surorile, și în urmă pe Ea, pe care odinioară când strigai înaintea oastei cu însuflețire „înainte” cugeta-i că n'o vei mai vedea! Dar tu frate acum ești fericit, ca-î trecut peste toate!

Eu? Am plecat acuma-i o lună și jumătate la locu-ți unde la început, glasul bubuitoar al tunurilor, fluierul plângător al gloanțelor m'a făcut să-mi bată puțin inima! Dar acum după atâta timp, așa liniștit mă simt ca și cum aici m'aș fi trezit dela început! Inșă știi tu bine frate Viăne, că glonțul nu te întreabă de ești liniștit?... de ești fricos?... Am auzit că în curând ve-î merge la Beiuș, dacă cumva se v'a întâmpla să te abați și pe la ai noștri, te rog mai mângăie puțin cu câte o vorbă, căci Doamne fericite se v'or simți în jurul tău. Sfârșindu-mi-se lumina-rea, — într'o colibă subterană, încunjurat din toate părțile de niște păreț iumezi, — îmi încheiu epistola. Dumnezeu cu tine frate! — I. Baruța, cadet.

Iar lacrimilor, care curg
De-atât amar și toc,
Din zori de zi până 'n amurg
La voi le faceți loc.

De-o fi vr'un val cutropitor
Le dați în lume glas,
Să știe că de-acest popor
Doar lacrimi au rămas.

Iar de-om ieși biruitori
In mări le veți vărsa,
Căci noi în cântece și 'n hori
Uitări le vom da.

Ion Băllă.

Oânduri.

Numai după ce ne ajungem ținta, descoperim și celelalte căi, pe unde am fi putut-o ajunge mai ușor: așa ni se otrăvesc și cele mai mari mulțumiri.

Găsim inconștienți, cari își inchipuiesc, că trebuie să lumineze înteneretul, pentru că să-l vază...

Lucian Blaga.

Pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Arad, 1 Martie.

1. Soldatul Ioan Mocanu, Feldpost Nr. 28, de prezent în Rusia, din spitalul de campanie 4/12 ne scrie următoarele:

„Optsprezece luni, de când suntem pe câmpul de luptă, unde pe toate căile am căutat să ne facem datoria cât mai conștient față de patrie și semenii noștri suferinzi. În acest timp noi soldații am avut ocaziunea să constatăm, că atât muribunzii, cât și greu răniții, înainte de a-și da ultima suflare și înainte de a cădea în letargie, au un singur suspin, o singură durere, un singur chin din cauza nesigurății, în care ei știu copiii lor, fiecare își dă sufletul în mâinile Domnului cu suspinul „sărmanii, sărmanii mei orfani” sau „ghieții mei copchii” sau „ajută Doamne pruncilor mei”.

Fîind des martorul ocular al acestor scene de multe ori m'am preocupat cu ideea, că ce bine ar fi dacă cineva s'ar gândi la acești nenorociți, cari sunt cei mai demni de sprijin. Cu deosebită plăcere am luat deci cunoștință despre colecta deschisă de d-voastre, la care și eu cu camarazii mei ne asociem trimițându-vă suma de 101 cor. Dăm cu bucurie această sumă în speranța, că se vor mai găsi imitatori, cari luând exemplu dela noi, cari aducem și alte jertfe, vor contribui cu oboli lor pentru a ajuta soarta bieților orfani, cu atât mai mult că sunt foarte mulți cari riscă sume colosale pentru absurdități, de cari ușor s'ar putea lipsi o singură zi, contribuind cu o cărămidă, o mână de nisip sau val la ridicarea acestui orfelinat”.

Colecta fratelui Ioan Mocanu este următoarea:

Ioan Mocanu 7 cor., Ioan Logigan, Mihail Zsoldos, Petru Brad câte 5 cor., Kasimir Kessey, István Péntzes, Gligore Coste, Pavel Gini, Mihaly Toth câte 4 cor., Ioan Toador, Ioan Ogrina, Ioan Larconessi, Vasile Russ, Mihai Pele, Imre Kollar, Vasile Actan, Vasile Chiorean, Simion Hurgui, Zaharie Rachius, Ioan Dascal, Ioan Vitan, Demian Flama, Simion Hoza, Alexandru Portius, Iohan Hanssel, Mihai Csorny, Todor Byczko, Dénes Pál, Alexandru Popa, Ioan Tențian, Gherasim Lucaci, Octavian Bogdan, Daniilă Blaga, Iacob Dumitru câte 2 cor., Nicolae Avram, Teodor Selejan, Alexandru Grosz, Augustin Suciu, Nicolae Matei, Petru Bălc, Ioan Iorgovici, Zaharie Rad, Neculai Bulanca câte 1 cor. Suma: 101 cor.

2. Colecta Românilor din comuna Mehadia (trimisă prin Ioan Tepeniag):

Ioan Tepeniag 5 cor., Nica Șoșoi 1 cor., Simion Giagin 50 fil., Vasa Tepeniag 50 fil., Vasile Măgarin 20 fil., George Csenă 40 fil., Gligore Măgarin 50 fil., Nicolae Boțocă 50 fil., Ioan Lucav 40 fil., Nicolae Simescu 20 fil., Heinrich Schmidt 20 fil., Tudor Istoc 20 fil., Iliă Csiurel 30 fil., Dalia Gligore 30 fil., Brândușa Tepeniag 3 cor., Mărioara Glatz 2 cor., Anica Tepeniag, Stana Tepeniag (Iosim), Stana Măgarin, Anna Reinhofer, Stana Lalesou, Chiva Feneșan, Cita Radivol, Anca Guleran, Stanca Guleran, Cornelia Băcilă câte 1 cor. Suma: 25.20 cor.

3. Colecta preotului Ioan Crăciun din Spring: Suma 30 cor.

(Deodată cu această sumă de 30 cor. ni s'au trimis încă 36 cor. pentru colecta caritativă a regimentului 64 din Orăștie, care sumă de aici s'a trimis la „Ardeleana”, unde se administrează colecta din chestiune. Suma din urmă de 36 cor. s'a adunat dela credincioșii de ambele confesiuni din comuna Spring pentru săvârșirea unor rugăciuni, cari s'au făcut din partea celor 4 preoți conselujitori în ziua de Sf. Ioan Botezătorul pentru ostașii duși pe câmpul de luptă. Banii aceștia au fost dăruiți preoților pentru slujbe, dar cei patru preoți și anume Petru Cordea și Ioan Neagu greco-catolici, Ioan Crăciun și Stefan Morariu greco-orientali i-au dăruit colectei regimentului 64, iar cele 30 cor. au fost adunate dela credincioșii de față la acelea slujbe cu destinația pentru orfelinatul din Sibiu.)

4. Colecta profesorului Daniilă Lătin dela Români aflători în spitalul din Rann a/S.:

Dna prof. Estela Laitin 20 cor., (Plugova), dna Olga Schweiger 3 cor., (Rann a/s), s-loc. Lazar Zarcula 10.—, (Marcoviste), cadet Iosif Kövarty 10.—, (Biserica-albă), Fwebl. Stefan Köhler 5.—, (Vulcan) N. N. 6.—, (Curtea), sergent Dănilă Laitin 20.—, (Plugova), sergent Alexandru Klein 5.—, (Lugoj), corp. N. N. 20.—, (Teregova), corp. vol. D. Izverniceanu 10.—, (Vrăniut), sergent George Braun 2.—, (Caransebeș), Frunt. Traian Secoșan 10.—, (Bogodint), corp. Stefan Geroc 1.—, (Kutina, Slavonia), sergent Ilie Irimie 11.—, (Cheșa, Bihor), fruntaș Edwin Schwartz 2.—, (Djakovo), inf. Franz Koretzky 5.—, (Wien), frunt. George Taișan 5.—, (Orșova), inf. Ion Bugariu 5 cor.—, (Caransebeș), inf. Moise Jurescu 5.—, (Cuptoare), inf. Konrad Hütl 4.—, (Orșova), inf. Iosif Anghel 5.—, (Crivina-de-sus), inf. Gheorghe Novac 4.—, (Bocșa-montană), inf. Trăilă Giuca 4.—, (Ticvaniul-mic), inf. Iosif Epure 5.—, (Ticvaniul-mic), corp. Pavel Sere 3.—, (Lupești), inf. Vasile Gurgu 2.—, (Ilova), frunt. Victor Kokesch 2.—, (Sasca-montană), inf. Nicolae Todorescu 3.—, (Hâțias), inf. Vasile Perian (Puroi) 2.—, (Bocșa-montană), inf. Pan Stefan 2.—, (Partia), inf. Petru Cursariu 2.—, (Făget), inf. Lazar Radulescu 2.—, (Bogotin), inf. Milan Cocariu 2.—, (Naidăș), inf. Gheorghe Nefir 3.—, (Ciorda), inf. Vasile Merce 1.—, (Șmand), inf. Ion Damsa 2.—, (Băsești), corp. Gheorghe Ghiță 2.—, (Caransebeș), inf. Ioan Barbul 1.—, (Chichinda), inf. August Maizel 1.—, (Pusztakalan), inf. Dumitru Trica 2.—, (Langenfeld). *Suma totală 209.— cor.*

5. Colecta lui Alex. Gurbădan (invățător gr. or. român în Darvas) **de pe frontul italian tirez de la Români din campania 11/III, regim. de inf. 29:**

Ilie Olariu, stegar, funct. la „Timișana” 10.—, Alexandru Gurbădan, inv. gr.-or. rom. Darvas-Bih. 10.—, Iota Trifu, econom, Alibunar-Tor., 10.—, Ioan Forga, econom, Bănlak-Tor., 7.—, Petru Moț, econom, Jankahid-Tor., 5.—, stegarul Ilie Olariu, dela oamenii săi, 44.32, Vasile Ciaveț, econom, Végszt.-mihály-Tor., 4.—, Simeon Indrieș, econom, Telecuș-Bih., 2.70, Stefan Lațcu, econom, Cuvin-Timiș, 2.—, Simeon Ardelean, econom, Satu-nou-Tor., 2.—, Baltazar Ciorogar, econom, Petre-Tor., 2.—, Simeon Scumpia, econom, Satul-nou-Tor., 2.—, Nicolae Ostoia, econom, Satul-nou-Tor., 2.—, Dimitr. Papp, econom, Sănnicolaul-român-Bih. 2.—, Martin Clopocian, econom, Sântioan-Tor., 2.—, Trifu Ancășin, econom, Satul-nou-Tor., 2.—, Trifu Mitter, econom, Petre-Tor., 2.—, Florian Todor, econom, Călace-Bih., 2.—, Mihaiu Vacarescu, econom, Apadia-Tor., 2.—, Ioan Ispas, econom, Totgyer-Tor., 2.—, Isai Pojega, econom, Olcea-Bih., 2.—, Ioan Gătianțu, econom, Sănnihaiu-Tor., 2.—, Iosif Todor, econom, Gyulavér-Tor., 2.—, Milan Storian, econom, Perjámos-Tor., 2.—, Nicolae Ersejan, econom, Cebza-Tor., 2.—, Vasile Moneciu, econom, Tăsad-Bih., 2.—, Vasile Mosabor, econom, Chișirid-Bih., 2.—, Ilie Costici, econom, Alibunar-Tor., 2.—, Nicolae Velia, econom, Dolova-Tor., 2.—, Victor Creț, econom, Borodul-mare-Bih., 1.—, Florian Gavriletiu, econom, Stracoș-Bih., 1.—, Ioan Gătianțu, econom, Partos-Tor., 1 cor., Simeon Șosean, econom, Sănnihaiu-Tor., 1.—, Petru Egediș, econom, Keveszölös-Tor., 1.—, Nicolae Ogodescu, econom, Cebza-Tor., 1.—, Teodor Boier, econom, Satul-nou-Tor., 1.—, Aron Omorean, econom, Alibunar-Tor., 1.—, Vasile Ciba, econom, Cholesti-Tor., 1.—, Ilie Moneciu, econom, Cotigletiu-Bih., 1.—, Traian Dirlea, econom, Dieciu-Arad, 1.—, Lazar Crdu, ec., Sănioan-Tor., 1.—, George Nicolita, econom, Petre-Tor., 1.—, George Bugariu, econom, Satul-nou-Tor., 1.—, Savu Chamiiăș, econom, Mocrin-Tor., 1.—, Nicolae Roșu, econom, Satu-nou-Tor., 1.—, Sava Atimovaț, econom, Ivoziș-Tor., 1.—, Alexandru Mate, econom, Homorogul-român-Bih., 1.—, Franz Pies, econom, Almas-Tor., 1.—, Ioan Huppian, econom, Zalatna-mare-Zolyom, 1.—, Ioan Subin, econom, Lajosfalva-Tor., 1.—, George Gătianțu, econom, Sănnihaiu-Tor., 1.—, Alex. Negruț, econom, Banlaca-Bih., 1.—, Teodor Budure, econom, Banlaca-Bih., 1.—, Teodor Gertinișan, econom, Ozora-Tor., 1.—, Ioan

Mocioran, econom, Beiusele-Bihor, 1.40, R. Cedomir, econom, Becicherec-Tor., —.50, Mile Sadijac, econom, Strigova-Bosnia, —.50. *Suma 162.42 cor.*

Reasumare:
 Colecta Nr. 1 cor. 101.—
 Colecta Nr. 2 25.20
 Colecta Nr. 3 30.—
 Colecta Nr. 4 209.—
 Colecta Nr. 5 162.42
 Suma: cor. 527.62
 Transport din Nr. 36 cor. 14,828.47
 In total: cor. 15,356.09

Alte contribuții făcute de dreptul la Sibiu.
 Aflăm cu nespuse bucurie că în o mulțime

de comune românești s'au inițiat deja colecte în stil mare pentru orfelinatul din Sibiu. În fruntea tuturor se află fanica comună Săliște, care a adunat suma de 30,000 cor. pentru mărețul scop. Faptul acesta îl relevăm în primul nostru de azi.

Banca Agricolă a dăruit pentru acelaș orfelinat de dreptul la Sibiu 7000 cor., preotul militar Petrișor a colectat dela regimentul 64 aflător în Rusia la Boranovic suma de 6200 cor., doamna Cantacuzino a dăruit 5000 de cor., și tot 5000 de cor. a dat orfelinatului și banca „Lumina” din Sibiu.

Avizăm publicul că toate contribuțiile, chiar și cele de 1 filer, se vor înscrie într'o carte de aur, care se va păstra spre vecinicie în orfelinatul, ce se va zidi.

România veghiază cu arma la picior.

Pace înăuntru, război înafară. — România trebuie să iasă mărită din acest război. — Clipele decisive. — Noui proiecte de legi în România. — Rusia să retrocedeze Basarabia. — O cerere a Germaniei către România — Răspunsul dlui I. Brătianu. — În România a început recrutarea contingentului 1918.

Arad, 1 Martie.

Reproducem următorul interesant articol al dlui Grigore Lohan, publicat în „Cuvântul” din București:

...Iată-ne în două tabere adverse. Lupta continuă cu aceleași arme, cu învinuri reciproce de rea credință, fără să se întrevadă, vr'o speranță de potolire a patimilor.

O majoritate, însuflețită de revendicările noastre de peste Carpați, condusă de oameni politici cari cred, în victoria **Quadruplei** și cari socotesc, momentul prielnic de a ne arunca cu toată puterea noastră, alături de dânsa, pentru realizarea revendicărilor noastre în această direcție, ne arată **Transilvania**.

O minoritate, convinsă de biruința puterilor centrale, documentează că Rusia reprezintă pentru noi un pericol permanent, ne arată **Basarabia**, ne dă speranța unor concesiuni din partea Austro-Ungariei și stând în calea majorității, strigă **niciodată cu Rusia**.

De o parte o majoritate cu un gând și tendință bine hotărâtă, de altă parte o minoritate respectabilă cu alt gând, cu altă tendință. O țară împărțită. Această stare de fapt ne înfățișează, o nenorocire, pentru că **realizarea revendicărilor noastre naționale, nu poate fi rezultatul unui război intern**.

Războiul european, ne-a surprins, ne-a găsit nepregătiți și din punct de vedere militar și din punct de vedere sufleteș, al conștiințelor. Nu în toți, la izbucnirea conflictului s'a trezit acelaș gând. Războiul european, după campania din 1913 în Bulgaria, îl credeam mulți, atât de departe încă, încât grija de a ști ce am avea de făcut în atare caz, era lăsată să vie cu vremea. Astăzi din punct de vedere militar pare să fim pregătiți, cel puțin factorii în măsură să răspundă, au dat asigurări liniștitoare — dar din cellalt punct de vedere, al conștiințelor, suntem departe de pregătire.

Toate forțele vie ale unui neam, trebuie să concure pentru a da putința de dezvoltare unui popor tânăr, care n'a avut încă timpul să deie în toată măsura, rezultatele puterii lui de producție războinică; unui neam de ostași, care și-a câștigat din trecut dreptul la vicață și care și l-a afirmat cu atâta putere în campania din 1913.

Fără să ajungem la analiza faptelor, în ipoteza, în care victoria puterilor centrale, ni-ar găsi, cu un foarte puternic curent quadrupist, țara s'ar găsi într'un impas. Colectivitățile nu pot sesiza așa de ușor ca indivizii. Opinia noastră publică ar cere în majoritatea ei, ar continua să ceară să pornim într'o direcție, chiar când în fața pericolului capii mișcării, ar înceta s'o mai ceară; și dacă ferebera mulțimii s'ar potoli și am evita dezastrul, — stând pe loc țara va pierde pentru că **nu trebuie să treacă un prilej, odată la o sută sau mai bine de ani, prilej care în loc să ne mărească, ne-ar**

lăsa cu aceleași revendicări și în granițele actuale.

Nu căutăm preferință — considerațiunile de ordin personal și sentimental nu pot să ne influențeze. Interesele generale sunt prea mari și soarta tuturorora în joc — dar dacă ași fi întrebăți, mărturisesc că personal aș răspunde că doresc ca Basarabia să fie redobândită și hotarul cu Rusia mutat la Nistru —

A încerca să întărim curentul minorității sau a adăoga ceva la curentul majorității de ajuns de puternic, — nu o vom face, pentru că ar fi, să ajungem la echilibrarea a două curente cu totul opuse cari contrabalansându-se, fac imposibilă orice acțiune. Nu vom ajuta ca unul să învingă pe celălalt. Nu vom contribui la victoria internă, victorie care nu ne va duce la realizarea aspirațiilor naționale.

Vom căuta nu echilibrarea a două curente. Vom căuta liniște sufletească și echilibru mai de grabă în conștiințele tuturorora. Nu de noi, sau în prea mică măsură depinde de noi, victoria, franco-engleză, sau austro-germană. Fie că vom trece Carpații, fie că vom trece Prutul, vom încerca în măsura puterii noastre, să ridicăm grija celor chemați să ia o hotărâre, că hotărârea odată luată nu va fi a tuturorora. Crezul nostru va fi:

Nici învinși, nici învingători înăuntru, toți învingători în afară. Țara trebuie să iasă mărită din acest război, iată gândul, care trebuie, să ne sbuciume și să ne unească.

Ziarul socialist bulgar „Narod” publică un articol intitulat „Clipele decisive”, în care între altele scrie:

Chiar dacă ultimatul Înțelegerii către Grecia ar fi un simplu svon, el totuș ascunde adevărul că momentul clarificării definitive se apropie. Cele două grupe de puteri își grupează forțele lor, pentru a trece la acte decisive. Și în aceste momente Grecia și România își exprimă dorința de a păstra neutralitatea.

Neutralitatea expectativă a Greciei e întru totul pasivă. Grecia nu poate avea nici o inițiativă și se aseamănă cu un om legat în lanțuri, care n'are nici o valoare pentru nici unul din beligeranți și care însă va primi lovituri din partea ambelor grupe.

România nu e încă în aceeași situație, dar se poate că apropiata desfășurare a evenimentelor, să-i rezerve aceeași soartă. Și atunci viitorul Balcanilor va depinde numai de rezultatele luptelor de pe principalele fronturi de luptă.

Cetim în ziarul „Viitorul”, oficiosul guvernului român:

Intre alte proiecte de legi pregătite de guvern și cari vor fi supuse aprobării Corpurilor leguitoare sunt și următoarele proiecte financiare și economice:

1. Stabilirea unui impozit asupra beneficiilor realizate de unele industrii și unele instituții financiare din cauza situației create în țară de actualul războiu european;

2. Inființarea monopolului de stat asupra asigurărilor, spiritului, zahărului și petrolului;

3. Organizare mai sistematică a comerțului și transportului de cereale.

Cetim în ziarele ungurești din Budapesta:

Ziarul bucureștean „Minerva” anunță din Petrograd că guvernul rus a luat în discuție dorința recentului congres al zemstvourilor în sensul că Rusia să renunțe la Basarabia, chiar fără de nici o recompensațiune, și să cedeze către România întreg teritoriul pe care aceasta îl revendică.

Guvernul rus a declarat de neacceptabilă propunerea zemstvourilor, obiecționând că Rusia nu poate să se ciuntească în așa vreme, când forțe dușmane dețin ocupate alte teritorii ale imperiului rus.

Despre o admitere a pretențiilor României în chestia Basarabiei — spune guvernul rus — nu poate fi vorba înainte de terminarea definitivă a războiului.

Ziarul englez „Daily Express” din Londra primește din Roma informația, că primul ministru român d. I. Brătianu a refuzat Germaniei de a se ordona demobilizarea trupelor românești cari sunt concentrate la frontiera româno-austro-ungară.

Cetim în ziarele bucureștene:

Recrutarea — contingentului 1918 a început de luni, 15 Februarie v. în toată țara și conform tablourilor alcătuite de comisiile de recrutare.

IN ATENȚIUNEA INSTITUTELOR DE CREDIT ȘI ECONOMII. Din cauză că numărul personalului nostru tehnic — în urma înrolării la armată — s'a redus în mod foarte simțitor, rugăm institutele de credit și economii să binevolască a trimite bilanțurile lor spre publicare în ziar cu cel puțin 4—5 zile înainte de termen, deoarece îndată după primirea lor nu le vom putea publica.

Pentru tipărirea rapoartelor anuale asemenea se cere un timp de cel puțin 16 zile.

— Tipografia „Concordia” societate pe acți.

Comunicate oficiale despre mersul războiului.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 29 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus și sudostic: Nici un eveniment.

Pe frontul italian: Canonadele Italianilor îndreptate ieri după amiază spre capul podului Goritiei și platoul dela Doberdo au fost iarăși mult mai violente.

Berlin, 29 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: Activitatea artileristică s'a continuat în multe puncte. În partea ostică a Meusei la nordvest dela Douaumont am ocupat cu asalt o mică fortificație panterată. Incercările reînnoirilor de atac ale dușmanului au fost sufocate din partea noastră. În ținutul Woevre trupele noastre au traversat localitățile Dieppe, Abaucourt și Blanzee, la nordost dela Natrauville și Haudioumont au curățit pădurea întinsă și au ocupat cu entuziasm ținutul Manheulles și Champlon. Numărul socotit până ieri seara a prizonierilor nerăniți este 228 ofițeri și 16.575 soldați. Pradă de războiu am luat: 78 tunuri între cari multe de sistemul cel mai modern, 86 mitraliere și enormă cantitate de muniții. La nordost dela Badonviller lângă cantonamentul Phavielle am asaltat și ocupat o poziție franceză ieșită. Am făcut mulți prizonieri.

Pe frontul orientat și din Balcan: Nici un eveniment.

Constantinopol, 28 Februarie. — Se comunică dela cartierul general turc:

Pe frontul Irak: În noaptea de 22 Februarie dușmanul a încercat un atac de surpriză cu scopul înaintării spre pozițiile noastre dela Felahieh, i-am respins însă cu ușurință. La 23 Februarie dușmanul a vrut să debarcheze din corăbii cu vântrele aproape un batalion oameni cu cari intenționa înaintarea către aripa noastră stângă. Aceasta încercare a lor s'a nădărnicit în împușcăturile noastre.

Pe frontul din Caucaz: Nu sunt evenimente de importanță. Pe frontul dela Dardanele: Dela 22 până la 24 Februarie vapoare dușmane au bombardat cu mici întreruperi țărmii din Anatolia și Rumelia. La toate ocaziile însă în urma focurilor obuzierelor noastre au fost nevoiți să-și înceteze împușcăturile și să se retragă fără să fi putut obține vre-un rezultat. Un aeroplan dușman a sburat peste gurile strâmtorilor, atacat fiind însă de către un aparat al nostru a fost nevoit să se depărteze.

Ofensiva germană pe frontul din Franța.

— Lupta pentru Verdun. —

Arad, 1 Martie.

Ziarul italian *Secolo* scrie despre lupta ce a început să se desfășoare pe frontul germano-francez.

Măsurarea uriașă ia proporții tot mai mari, iar lupta se dă acum pe o întindere de 40 kilometri. Se aruncă noi și noi regimente în luptă, iar Germanii repetesc fără întrerupere atacurile infuriate. Singur între Hautmont și Beaumont, Germanii au atacat de 8 ori după o altă, fără a-și bate capul ou focul concentrat al tunurilor franceze. Pădurea dela Caures a schimbat de mai multe ori stăpânul. Artileria de ambele părți se luptă cu încordarea tuturor forțelor și prădează în mod neînchipuit muniția. Canonada e așa de puternică încât au dispărut tranșee și fortificații întregi. Granatele despică pământul săpând văi adânci și în haosul fără pereche se dau luptele cele mai sângeroase pe cari le cunoaște istoria.

Expertul militar al lui *Times* scrie despre luptele dela Verdun următoarele: După cum se crede, la Verdun sunt concentrate 25 corpuri

de armată germană. E foarte probabil că canonada armatei germane este încredințată generalului *Beseler*. După experiențele dela Lütich, fortificația dela Verdun nu mai are importanța de mai înainte. Durere, în curând vom afla că Franța a pierdut mulți soldați și tunuri. Incontestabil însă, că siguranța liniei de războiu nu este primejduită. Pierderea malului drept al Meusei ar fi un eveniment regretabil, nu e însă de importanță decisivă. Nu se poate crede că din cele 118 diviziuni germane au luat parte la aceasta ofensivă numai 25 dintre ele, de aceea suntem pregătiți în curând să auzim despre o ofensivă în Champagne.

Statul major francez a dat în 28 Februarie la 3 ore după amiază, următorul comunicat: În Belgia tunurile noastre au împușcat pozițiile germane în față cu Streestraat.

În Champagne în regiunea fermei Mavarin inamicul a reușit să intre într'un tranșeu al nostru și o poziție laterală. Spre nord dela Verdun, bombardările vehemente germane se continuă. În Cote Polvre nu s'an dat noui încercări de atac.

Aseară Germanii au încercat în repetite rânduri să ne răpească satul Doaumont. Năzuințele lor s'au prăbușit în rezistența bravelor noastre trupe, cari au rămas neclintite față de cele mai înverșunate atacuri. Situația din jurul fortificației Douaumont care este strâns înconjurată, este invariabilă. Luptele din nordul satului Vaux au fost mai puțin violente. În Woevre, aseară și în cursul nopții, dușmanul a desvoltat vie activitate.

Stațiunea drumului de fier din Aix în urma atacurilor și contraatacurilor a schimbat stăpânii în cinci rânduri rămânând în posesiunea noastră. Atacul îndreptat împotriva vârfului no. 255 la sudost dela Aix, n'a reușit să ne isgonească. Spre sud, atacul Germanilor dat împotriva localității Manheulles s'a nădărnicit total. Artileria noastră de pe toată linia a răspuns bombardărilor dușmane. Am bombardat mai multe poziții dușmane din Vosgi în ținutul Ban și Sapt.

28 Februarie. Noaptea la ora 11: În Argone artileria noastră grea și de campanie a împușcat drumurile dușmane de transport îndeosebi cele din regiunea pădurii Cheppi. Dimineața am aruncat în aer o ocnă la vârful 285 și am ocupat un crater.

În ținutul nordic dela Verdun, activitatea ambelor artilerii a fost foarte vehementă cu excepția sectorei dela vest dela Meusa, unde dușmanul a încercat un atac care a fost respins în contraatacul și focurile artileriei noastre. Lupte apropiate deperate s'au dat îndeosebi la vest de Douaumont. Am isgonit dușmanul dintr'un tranșeu în care a reușit să se instăpânească.

În Woevre s'au prăbușit două atacuri îndreptate spre Fresnes. Artileria noastră a fost foarte activă în Lorena la Reillon, Donevre și Badonveller.

Ministrul Galleni la Verdun.

Nouvelliste din Lyon anunță: Ministrul de războiu Galleni a sosit Sâmbătă la Verdun. *Poincaré* însoțit de generalul *Gourand* de pe frontul din Champagne de unde voia să meargă la Verdun, s'a reîntors la Paris. Președintele a fost informat de către secretarul ministerului de războiu despre ofensiva germană, comunicându-i că s'au luat toate măsurile pentru oprirea înaintării Germanilor. La sosirea ministrului de războiu la Verdun, autoritățile dându-și seama de toate eventualitățile, începuseră preparativele de împachetare, cu toată părerea generală că Verdunul nu va fi ușor de capturat.

Rugăm stim. noștri abonați cari își schimbă domiciliul să binevoiască pe lângă noua adresă a ne comunica și pe cea veche. Ținând seamă de această mică rugare a noastră le vom putea trimite ziarul fără întrerupere și fără întârziere.

E consult, ca nu numai la schimbări de adrese, dar și la reclamări de orice natură, precum și la trimiterea banilor să se alăture banda (fașia) sub care s'a expedit ziarul. Se poate atașa și pe dosul cuponului dela mandatul poștal.

Războiul european.

Atentat în contra canalului
Corint.

Salonic. — Cercul s'voneu că Italianii ar fi încercat să închidă canalul de Corint — care desparte Morea de restul Greciei, — aruncând în aer, cu dinamită, țărniștele canalului. Circulația este întreruptă în canal.

Tarul la armata lui Kuropatkin.

Petrograd. — Agenția telegrafică din Petrograd anunță: Tarul Nicolae a plecat pe front la armata generalului Kuropatkin.

Arestarea primarului Salonicului.

Salonic. — Ismail bey, primarul orașului Salonic, a fost arestat de către Anglo-Francezi.

Retragerea Italianilor dela
Durazzo.

Lugano. — Din Roma se anunță: Din ultimul consiliu de miniștri s'au strecurat următoarele amănunte: Sonnino a accentuat că cele patru regimente italiene trimise la Durazzo și-au îndeplinit datoria cu toată conștiința. Trebuie să se știe că imbarcarea diviziunilor s'a făcut în timp de mare furtună pe mare, astfel Italianii nu numai că au desvoltat cea mai mare vitejie în ața dușmanului, dar deciziunea războiului a rămas de partea lor, pricinuind dușmanului mai mari pierderi decât au suferit el.

Imbarcarea Italianilor s'a făcut pe lângă mari pierderi, bănuindu pe mare furtună groaznică și din cauza piedecilor desvoltate de flota dușmană. Artileria dușmană a îndreptat groaznice canoade împotriva Italianilor. Se speră însă că tot atunci au fost imbarcate deja toate trupele. Evacuarea Durazzoului era îndeplinit de multă vreme și nu i s'a luat decât apărarea interinală. Astăzi se pune chestia apărării Valonei, unde vor fi sosit deja brigadele din Durazzo. Deocamdată însă nu se poate ști dacă dușmanul va înainta spre Valona. Aceasta este astfel de întărită încât ocuparea ei e cu neputință și vom apăra-o cu toate mijloacele. Essad pașa a fost nevoit să se refugieze în Italia, după ce a satisfăcut îndatoririle cari l-au fost încredințate.

Comunicat rus despre prada de
război dela Erzerum.

Berlin. — Comunicatul oficial rus din 26 Februarie despre prada de război luată la Erzerum este următorul:

Ocuparea Erzerumului pe care am reușit să-l ocupăm cu — relativ — puține jertfe, înseamnă pentru noi o mare învingere. Am făcut prizonieri 235 ofițeri turci, 12.735 soldați, am luat 9 drapеле și 323 tunuri. Afară de acestea, la Erzerum, care este fortificație de rangul întâi, ne-a rămas mare cantitate de arme, muniții și alt material de război. Isgonirea armatei turcești înfrântă și demoralizată se continuă fără întrerupere. La 50 verste spre vest dela Erzerum, pe drumul ce duce la Trapezunt, am bătut ariergardele dușmane și la 45 klm. la nordvest dela Erzerum am ocupat satul Ashkala.

AVIZ.

Rugăm onorabilii noștri mușterii, că în cazul de comenzi să se adreseze direct nouă, trimițând tot la adresa noastră și banii, iar nicicum la administrația foii. Astfel, ni se va da posibilitatea de a rezolva toate comenzile urgente și punctual.

Cu stimă:

Librăria „Concordia”,
strada Deák Ferencz Nr. 20.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 1 Martie 1916.

Se duc bătrânii...

Plângea pustietatea 'n satele rămase fără tineret. Trecură lunile lungi cât anii de altădată, în care nu se mai auzia chiotul și veselie de duminică după amiază... Bătrânii rămași în sat țeseau îngândurați dela slujbele spuse de preotul care și el cu trei leciori îndepărtați predica mângâiere de pe amvon. Zilele de sărbătoare, pe ploaia de toamnă, gerul de Crăciun, ori soarele dogoritor dela seceriș ca și cel ademenitor din postul Paștelui, țărânul nostru în haïna de sărbătoare îl vezi la stat în colț de uliți. Femeile mai umilite din fire, se trag de-o parte, s'asează pe câte-o piatră crescută 'n pământ, s'adună două-trei, ascultă vorba răsplăcată a vre-unui vecin, și-și șoptesc și ele păsurile ce le apasă gândul.

De optsprezece luni trecute ținut-au stat bătrânii și-și treceau din gură 'n gură vorba din gazetă spusă de vre-un „ghinărar” sau mare împărat. „Neo veni rândul și nouă”. „Acuș ne chiamă împăratul, măi, că-i bătăie cum n'a mai fost sub soare”. „Ne-or duce cu tinerii, în țara tălianului dluiă”...

Le veni rândul. Și-l văzui pe badea Toader mângâindu-și juncanii și dă ocol în ogradă și în jurul casei rămasă în grija nepoțelor de-o șchioapă. Pleacă statul de Duminică, pornește ca o ploaie tristă de toamnă târzie, convoiul mulcom, trist și fără glas al bătrânilor de cincizeci de ani, N'au pene 'n pălării, ci nepoți pe brațe, cari le mângâie părul încăruntit și-l întreabă: moșule, te duci și tu acolo unde-i tata?...

În vorbele lor de bun rămas în orânduiala lăcută înainte de plecare, este ceva din tânguirea glasului de clopot... Este ceva din licărirea razelor de soare ascunse de un nor.

Ne chiamă împăratul, ne duce cu tinerii. Noi îi petrecem cu gândul pe cei mai simpatici reprezentanți ai satelor noastre, pe bătrânii noștri potoliți și cuminți cărora le veni rândul...

Alegerile pentru congresul național-bisericesc în dieceza Aradului. Termenii pentru alegerea deputaților la congresul național-bisericesc în dieceza Aradului s'au fixat în modul următor:

Alegerea deputaților din cler s'a fixat pe ziua de Joi 3 (16) Martie, nu pe ziua de Vineri în 4 (17) Martie, cum s'a tipărit greșit în circularul consistorial No. 553 — 1915.

Alegerea deputaților mireni se va face la 13 (26) Martie în acelea comune, unde este preot local, și la 20 Martie (2 Aprilie) în acelea comune, cari sunt administrate prin preoți din alte comune bisericesti.

Scrutiniul alegerii deputaților mireni se va face în 27 Martie (9 Aprilie).

Comisari clericali pentru acestea alegeri au fost numiți: protosincelul Roman Ciorogariu (Arad-Radna), prot. Dr. Demetriu Barbu (Giula-Chișineu), prot. Ioan Georgia (Siria-Ienopolea), prot. Cornel Lazar (Hălmagiu-Buteni), prot. Gherasim Sărb (Bichis-Chisătău), prot. Fabrițiu Manoilă (Lipova-Vinga), și prot. Mihaiu Păcățian (Timișoara-B.-Comlos).

Comisari mireni au fost numiți următorii: Gerasim Sărb, ref. cons. (Arad), S. Raicu dir. de bancă (Radna), Dr. Gh. Popoviciu avocat (Giula), Dr. C. Ardelean avocat (Chișineu), Dr. Cornel Iancu avocat (Siria), V. Goldis secr. cons. (Ienopolea), Dr. A. Grozda adv. (Buteni), P. Truția avocat (Hălmagiu), P. Ionas, secr. dominiat (Bichis), Dr. C. Crăciunescu, avocat (Chisătău), Dr. C. Mișici avocat (Lipova), P. Rotariu avocat (Vinga), Emanuil Ungurianu avocat (Timișoara), și Dr. N. Oprian adv. (B.-Comlos).

Totdeodată s'a ordonat alegerea unui deputat din cler la sinodul eparhial din Arad în cercul Bichis pe ziua de 17 (30) Martie, în locul decedatului A. Hamsea, apoi alegerea unui deputat mirean la acelaș sinod eparhial în cercul Vinga în 6 (19) Martie (în locul dlui Dr. Aurel Cosma, care a abzis de mandatul acestui cerc menținându-și mandatul dela Chisătău). Scrutinarea alegerii din urmă se va face în 25 Martie (7 Aprilie).

Comisar pentru alegerea dela Bichis a fost numit parohul Terenție Petrovici din Tăla, iar pentru alegerea dela Vinga avocatul Dr. Cornel Crăciunescu din Timișoara.

Boala M. S. reginei Elisabeta a României. Cetim în Viitorul, oficiosul guvernului român: Majestatea Sa regina Elisabeta este bolnavă de câteva zile în urma unei gripei. Constatându-se și o congestiune bronhică, o consultațiune medicală a avut loc Sâmbătă dimineața. Deocamdată nici o complicațiune nu este de temut, deși temperatura este de 36°5 ceea ce pentru Majestatea Sa regina este o manifestațiune de febră. M. S. este sub îngrijirea Dr.-ului Mamulea.

Convocare. Prin aceasta convocăm adunarea generală ordinară a Reuniunii femeilor române din Arad și provincie pe ziua de 27 Februarie (11 Martie) a. c. la orele 4 d. a. în localul școlii civile de fete din Arad.

Programul adunării generale:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal al adunării.
3. Raportul comitetului pe anul 1915.
4. Raportul casierei pe anul 1915 și cenzurarea socotelilor.
5. Votarea bugetului pe anul 1915.
6. Propuneri și interpelări.
7. Inchiderea ședinței.

Convocarea se face numai în ziar și rugăm On. membre să se prezinte fără să mai aștepte altă invitare.

Arad, 16 (29) Februarie 1916.

Sofia Beleş m. p.,
prezidentă.

Victor Stanclu m. p.,
secretar.

Pagini Literare Nr. 1 părăsește tiparul, după ce s'au învins toate greutățile tehnice inerente acestor vremuri. Abonamentul va fi pentru moșarhie 24 coroane. Pentru anul 1916, — fiindcă vor apărea numai 20 de numeri — va fi abonamentul 16 cor. până la finea anului, iar pentru România și străinătate 20 cor. Numărul 1 se expediază în aceste zile. Numărul 2 — care va apărea la mijlocul unei Martie se va trimite numai abonaților, cari au trimis pe cel puțin 1/2 an abonamentul înainte. La trimiterea abonamentelor să se indice și pe cupon că banii se trimt pentru Administrația „Pagini Literare” Str. Zrinyi Nr. 1/a. (Nu este aceeași cu a ziarului „Românul”!). — Administrația „Pagini Literare”.

Situația prizonierilor de război austro-ungari în Italia. Din București se anunță: Agenția telegrafică italiană anunță din Roma: Ziarelor italiene li se comunică din Asinara din Sardinia: Toți prizonierii de război austro-ungari transportați aici din Serbia și Muntenegru, au fost supuși cercetării medicale de 40 zile. Cea mai mare parte a prizonierilor au fost duși în ținuturile din sudul și interiorul Italiei plasându-i în orașele acestor ținuturi. O parte dintre ei au rămas și mai departe în Sardinia în taberile de concentrare. Starea sanitară a prizonierilor este mulțumitoare. Internații dispun de cea mai mare libertate și nu sunt supuși decât supravegherii polițienești.

Moartea subită a ziaristului Corneliu Scurtu din București. Cetim în ziarele din București: D. Corneliu Scurtu, de ani îndelungați redactor la ziarul „Universul” și membru al Sindicatului ziaristilor, a fost găsit Joi dimineața de către soția sa, căzut jos din pat și fără suflare. Pe bărbie și pe nas avea două răni, din care se soursese sânge. Moartea nefericitului C. Scurtu a fost, după câte afirmă familia, subită. El suferea de inimă. Sufoacat în timpul somnului, probabil că Scurtu, a făcut o mișcare spre a se ridica, dar a căzut din pat, înainte de a isbuti să ceară ajutor. În căderea aceasta, dânsul s'a rănit. Înormântarea lui Scurtu s'a făcut Vineri la cimiterul Sf. Vineri. Au asistat la înormântare un însemnat număr de colegi și confrăți ai defunctului. Sindicatul ziaristilor, direcțiunea ziarului „Universul”, colegii lui, și rudele au depus pe sicriul mortului, frumoase coroane artificiale. După terminarea slujbei d. Cernăuțeanu, din redacția ziarului „Universul” a pronunțat o scurtă cuvântare, exprimând în numele colegilor defunctului, regretele unanime.

Transmitem îndureratei familii și Sindicatului ziaristilor români din București sincerele noastre condoleanțe.

Cine știe de Ioan (Nonic) Sas glotaș la reg. 32 de honvezi, batalionul IV, posta de campanie nr. 38 și care din Septemvrie n'a mai dat nici un semn de viață — să binevoiască să scrie mult îngrijatei soții Maria Sas în Ibașfalău (Erzsébet-város Kiskükülő m.)

Alexandru (Sándor) Sporniac născut în anul 1882 în Mezosomezo (Murava) înrolat la regimentul de honvezi nr. 7, compania 3, posta de campanie nr. 82, nu mai dă semne de viață de un an de zile, dela ocuparea Przemislului, Compania 3 a regimentului de honvezi nr. 7 căreia aparține numitul soldat a fost împărțită pe câmpul de războiu în Galiția la regimentul de honvezi nr. 5 din Seghedin. Cine știe despre el să binevoiască a sorie lui Vasile Leu în Temesbökény.

Mortea celui mai vechiu gazetar în România. Vineri s'a stins din viață în București unul din cei mai vechi și devotați soldați ai presei din România Constantin C. Berlescu, fost primar al orașului Brăila mai bine de 14 ani. C. C. Berlescu a fost multă vreme colaborator la ziarului „Telegraful” sub direcțiunea lui Frunzescu și mai la urmă la „Voința Națională”. Foarte prietenos și foarte îndatoritor, Berlescu se bucura de simpatia tuturor colegilor săi de gazetărie. — Odihnească în pace.

La cari poste de campanie nu se pot trimite pachete. Ministerul de comerț aduce la cunoștință că deocamdată nu se pot trimite pachete cu posta soldaților cari au numărul poștei de campanie: 9, 16, 34, 45, 46, 49, 95, 99, 103, 151, 168, 170, 187, 190, 210, 211, 227, 228, 229, 230, 233, 234, 260, 261, 264, 265, 266, 300, 307, 308, 315, 316, 317, 319, 331, 336, 337, 338, 339 și 341, precum nici trupelor austriece și ungare, cari sunt împărțite la armata imperială germană a 11-a.

Economie.

Stărpirea insectelor stricacioase.

Conform orânduieilor din art. de lege 12 din 1894 despre agricultura și despre poliția de câmp, aducem spre știre tuturor și spre înțocmai urmare, că fiecare proprietar de pământ este îndatorat:

1. Să curățe înainte de a da pomii în muguri, dar cel mai târziu până la sfârșitul lui Martie, de omidele stricacioase adevărate de cuibarelor și de ouăle de fluturi, toți pomii și tufișurile din intravilane, din vii, din grădinile de pomi și de verdeturi (zarzavaturi). Omidele, cuibarele și ouăle de fluturi, adunate au să se ardă și să se nimicească în mod potrivit; tot astfel se va urma și cu omidele stricacioase, cari se vor ivi mai târziu și cu gândacii de Maiu, care se ivesc în masse.

2. Să bage de seamă mereu-mereu la merii și altoii din grădini, din vii, din câmp și livezi și dacă află pe scoarța trunchiului, sau pe ramuri, scame albe lănoase, mai mari sau mai mici, va să zică astfel de semne, cari arată, că pe pom se găsește așa zisul păduche de sânge, despre acest lucru să înștiințeze fără zăbavă magistratul, adevărat pe mai marii poliției de câmp, ca să se poată lua îndată măsurile de stărpire.

3. Să stărpească toate cuibarele de vespi, ce le va găsi pe teritoriul său.

4. Să facă îndată arătare, dacă pe teritoriul orașului s'au ivit: musca columbace, gândacul de răsaduri, lăcusta marocană sau italiană, vermele de grâu, muștele de Hessa, recoină și altele.

Ducerea la îndeplinire a acestor orânduie se controlează cu cea mai mare rigoare (strictețea) și băgându-se de seamă, că ele au fost nesocotite, stărpirea acestor insecte se va face din oficiu pe cheltuiala proprietarilor cari vor mai fi și pedepsiți, în înțelesul §-lui 95 lit. k. al legii amintite, cu sume de bani până la 100 cor. sau cu închisoare corăspunzătoare.

În înțelesul orânduieilor vicecomitelui din 28 Decemvrie 1916, Nr. 11711/906, proprietarii de pământ se îndatorează să stărpească fără amânare, dar cel mai târziu până la mijlocul lui Martie, omidele, și aceasta și pentru cuvântul, că după părerea celor pricepuți omidele fae stricaciune încă de pe la sfârșitul lui Martie pomilor, și aceasta stricaciune se răspândește atât de repede, încât numai cu îndepărtarea cuibarelor rămase pe pom nu se ajunge ținta dorită.

Punem la inima tuturor proprietarilor noștri de pretutindeni aceste orânduieii.

Sibiu, 23 Februarie 1916.

Comitetul central al Reuniunii rom. agricole sibiene.

Pant. Lucața,
prezident.

Victor Tordășianu,
secretar.

Redactor responsabil: Constantin Sava.

De vânzare.

Din cauza înrolării la armată vând

2 tauri, soiul prim (pinzgau)

Unul e de un an, celalalt de 8 luni.

Cumpărătorii să se adreseze lui

NICOLAE IRIMIA proprietar
Nagyhalmagy, (Arad m.)

Caut

un învățăcel

din familie bună, care posedă și limba maghiară și are 1—2 clase gimnaziale.

TRAIAN BAICU
comerciant.

Zalatna (com. Alsófehér

(Ba 2620—8)

„VICTORIA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ARAD.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VICTORIA“ prin aceasta se învită, conform §-ului 17 din statute, la

a XXVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Arad, la 12 Martie st. n. 1916 la 10 ore înainte de amiază, în localitățile institutului (Calea Arhiducelui Iosif Nr. 2).

OBIECTE:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghiere și stabilirea bilanșului.
2. Deciderea asupra împărșirii venitului curat.
3. Fixarea preșului marcelor de prezență.
4. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
5. Alegerea comitetului de supraveghiere.
6. Alegerea cenzorilor institutului.

Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiași, în sensul §-ului 22 din statute, sunt rugați a-și anunța la direcțiune dreptul lor de participare la adunarea generală și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 24 ore înainte de adunarea generală.

Arad, la 1 Martie 1916.

DIRECȚIUNEA INSTITUTULUI.

"VICTORIA"

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ARAD.

ACTIVA	Bilanț la 31 Decembrie 1915		PASIVA	
Cassa în număr	329659	86	Capital societar: 12500 acții á Cor. 200	2500000
Capitale elocuate la alte bănci	544434	15	Fond general de rezervă	1000000
Cambii	14883653	45	Fond special de rezervă	933083'20
Imprumuturi hipotecare	2458211	—	Fond de penziuni	317901'67
Imprumuturi în Cont-curent cu acop. hipot. și pe efecte și pe oblig. Imprumut de stat	3346030	27	Depuneri spre fructificare	16504831'76
Avansuri pe efecte	82656	—	Depozite de casă	153479'11
Efecte proprii:			Cambii reescontate	675777'—
400.000 Cor. nom. Oblig. Impr. de stat cu 6% á 96	384000	—	Contribuție la depuneri	40138'15
100.000 " nom. Oblig. Impr. de stat cu 5½% á 90	90000	—	Dividendă neridicată	8030'—
400.000 " nom. Oblig. com. Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyes. cu 4% á 70	280000	—	Creditori	25725'—
100.000 Cor. nom. Scris. funciare Egyesült Bpesti Föv. Takarékpénztár cu 4½% á 80	80000	—	Creditori pe obligațiuni Imprumut de stat emis. III.	710564'—
50.000 Cor. nom. Scris. funciare Magyar Ágrár és Járulékbank cu 4½% á 80	40000	—	Interese transitoare anticipate	—
50.000 Cor. nom. Rentă cai ferate Magyar Ágrár és Járulékbank cu 4% á 70	35000	—	Venit transpus din anul trecut	30427'23
25.000 Cor. nom. Scris. funciare Magyar Általános Takarékpénztár 4% á 70	17500	—	Profit curat	364479'35
24.500 Cor. nom. Oblig. Hazai Bank r.-t. 4½% á 80	19600	—		
20 acții Banca Austro-Ungară á Cor. 1600	32000	—		
60 acții Hungária aradi pământărugyár Cor. 400	24000	—		
Acții dela diverse bănci, întreprinderi comerciale și industriale în nom.	196650	—		
Realități proprii:				
Casa institutului din Arad, calea Arch. Iosif No. 2	220000	—		
Casa institutului din Arad calea Arch. Iosif No. 1	130000	—		
Casa filialei din Chișineu	50000	—		
Casa filialei din Boroșineu	60000	—		
Casa filialei din Șiria	14000	—		
Alte realități de vânzare	174354'24	—		
Mobilier	23595'20	—		
Amortizare	13595'20	—		
Interese tranzitoare restante	10000	—		
	29391'60	—		
	23531140'57	—		23531140'57

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DEBIT	Contul Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1915		CREDIT	
Interese pentru depuneri spre fructificare	783442	27	Venit transpus din anul trecut	30427'23
Interese de reescont	231187	50	Interese:	
Spese:			dela cambii	1227363'54
Salare	62046	11	" împrumuturi hipotecare	185030'08
Bani de cvartir	17452	52	" avansuri pe efecte	6589'07
Imprimare, diverse plăți și spese de birou	48801	81	" capit. elocuate la alte bănci	26404'97
Porto postal	8709	22	" efecte proprii	41103'—
Chirie	7600	—	" impr. în cont-curent și alte provizii	187360'44
Marce de prezență	3600	—	Chirii și alte arânzi	1673851'10
Contribuție	90579'27	—		35986'35
Dare după int. de depuneri 10%	78344'20	168923'47		
Amortizare din mobilier	—	13595'20		
Venit transpus din anul trecut	30427'23	—		
Profit curat	364479'35	394906'58		
	1740264'68	—		1740264'68

Arad, la 31 Decembrie 1915.

Sava Raicu m. p.
director-executiv.

DIRECȚIUNEA:

Ilie Papp m. p.
șef-contabil.Mihai Veliciu m. p.
președinte.

Dr. Nicolae Ciacian m. p.

Axentie Secula m. p.

Roman R. Ciorogariu m. p.
vice-președinte.

Dr. Aurel Demian m. p.

Petru Truția m. p.

Traian Vățianu m. p.

Dr. Stefan C. Pop m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele institutului.

Dr. Sever Ispravnic m. p.
președinte.

Dr. Cornel Ardelean m. p.

Dr. George Vessa m. p.

Procopiu Givulescu m. p.

Dr. Ioan Nemet m. p.

Iosif Diamandi m. p.
revizor expert la „Solidaritatea”